nefytobulletin

nefyto bulletin – 2021 / 3

Extra regels voor gebruik azolen

PROTOCOL VOOR OMGANG MET PLANTAARDIG RESTAFVAL BOLLENTEELT

>>>

Europese presentatie Milieu-indicator Gewas-bescherming

>>>

Al meer dan 500 perceelemissiescans ingevuld

>>>

NEFYTO BULLETIN –– MAART 2021
Nefyto Bulletin is een uitgave van Nefyto. Nefyto – Dutch Crop Protection Association – behartigt belangen van bedrijven die chemische & biologische gewasbeschermingsmiddelen ontwikkelen voor de Nederlandse markt. Nefyto Bulletin verschijnt maandelijks in digitale vorm en ieder kwartaal in print. Aan- en afmelding voor een kosteloos abonnement kan via dit formulier.
REDACTIE Nefyto, Postbus 80523, 2508 GM Den Haag – nefyto@nefyto.nl – www.nefyto.nl – @nefytoNL
TEKST EN REALISATIE Fred Meijer Communicatie **ONTWERP EN LAY-OUT** Cyril Strijdonk Ontwerpburo, Gaanderen **FOTOGRAFIE** KAVB, Fred Meijer, Paul van der Putten

Extra regels voor gebruik azolen

PROTOCOL VOOR OMGANG MET PLANTAARDIG RESTAFVAL BOLLENTEELT

In nauw overleg met Nefyto en KAVB (bollenteelt) heeft het Ctgb het wettelijk gebruiksvoorschrift uitgebreid voor gewasbeschermingsmiddelen die de schimmel bestrijdende azolen bevatten. De uitbreiding betreft een nieuw protocol voor het omgaan met plantaardig restmateriaal in de bollenteelt, na toepassing van azolen. Aanleiding is het ontstaan van resistentie tegen azolen in de humane geneeskunde. Een verband met landbouwkundig gebruik is nog niet vastgesteld. De aanscherping is uit voorzorg.

Schimmel Aspergillus vertoont resistentie

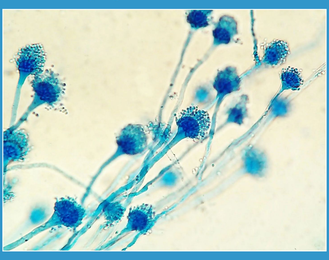

Azolen zijn actieve stoffen die worden gebruikt ter bestrijding van schimmels, onder meer in de humane geneeskunde en de gewasbescherming. Daarnaast zijn er toepassingen in bijvoorbeeld conserveringsmiddelen, verf, en producten voor lichamelijke verzorging. Net als bacteriën kunnen ook schimmels resistentie ontwikkelen. De afgelopen jaren is in de humane geneeskunde naar voren gekomen dat de schimmelsoort Aspergillus fumigatus resistentie heeft ontwikkeld tegen geneesmiddelen die azolen bevatten.

Aspergillus fumigatus is een schimmelsoort die veel voorkomt in het milieu, op rottend plantaardig materiaal. De schimmel maakt miljoenen sporen die overal aanwezig zijn in binnen- en buitenlucht. Het inademen van sporen leidt bij gezonde mensen niet tot problemen, maar kan bij mensen met een verzwakt immuunsysteem leiden tot een longinfectie. Gaat het bij zo'n infectie om een resistente variant van Aspergillus, dan werken medicijnen op basis van azolen minder goed dan gewenst.

Plantaardig restafval bollenteelt is 'hot spot'

In een onderzoek door Radboudumc, Wageningen UR en het Centrum voor Landbouw en Milieu, in opdracht van het RIVM, is bekeken welke omstandigheden het ontstaan en de vermeerdering van resistente Aspergillus mogelijk maken. Nagegaan is of er specifieke locaties zijn in het milieu waar de omstandigheden zo zijn dat de resistente schimmel zich kan ontwikkelen, vermeerderen en verspreiden. Deze specifieke plekken worden in het onderzoek 'hot spots' genoemd. In het onderzoeksrapport is een aantal hot spots beschreven. Deze hebben met elkaar gemeen dat er sprake is van bedrijfsmatige compostering. Voorbeelden zijn de verwerking van houtafval en van afval uit de bollenteelt.

Aanbevelingen van het RIVM

Het RIVM heeft nu aanbevolen om verder te onderzoeken of mensen daadwerkelijk besmet worden door sporen uit deze hot spots. En zo ja, hoe. Ook beveelt het RIVM aan om de bedrijfsmatige behandeling van organisch afval onder de loep te nemen. Met als doel maatregelen te vinden en te testen die de groeicondities voor Aspergillus minder gunstig maken, om daarmee resistentie-ontwikkeling en verspreiding te verminderen of te voorkomen.

Op dit moment wordt een vervolgonderzoek uitgevoerd. Nefyto is, met ondersteuning van CropLife Europe, als partner in het onderzoeksconsortium betrokken. Het project moet aanvullende informatie opleveren over de factoren die resistentievorming bij Aspergillus beïnvloeden.

Ctgb past wettelijk gebruiksvoorschrift aan

Eind februari 2021 heeft het Ctgb besloten het wettelijk gebruiksvoorschrift aan te scherpen voor gewasbeschermingsmiddelen met azolen, toegepast in de bloembollen- en bolbloementeelt. Deze aanscherping betreft een nieuw protocol (opgenomen in het wettelijk gebruiksvoorschrift), dat geldt voor plantaardig restafval van percelen waar azolen zijn toegepast. Het protocol is in onderling overleg tussen alle betrokken partijen opgesteld. Het is via een verwijzingszin op het etiket door het Ctgb tot een integraal onderdeel gemaakt van het wettelijk gebruiksvoorschrift van azolen met een toepassing in de bloembollen- en bolbloementeelt.
Het doel is om de mogelijke ontwikkeling en verspreiding van de resistente Aspergillus te voorkomen, door het tegengaan van langdurige en ongecontroleerde opslag van plantaardig restmateriaal. Bijgaand stroomschema geeft het protocol weer.

Stroomschema organisch restafval bollenteelt

Jaap Bond, KAVB: 'Veel vragen bij telers'

Jaap Bond

"Het aangepaste wettelijk gebruiksvoorschrift brengt veel teweeg in onze sector. Als KAVB zijn we overstelpt met vragen van telers", zegt Jaap Bond, voorzitter van de KAVB (brancheorganisatie bollenteelers). "Een aantal bollenteelers heeft flink geïnvesteerd in het zelf composteren, om zo bij te dragen aan een circulaire landbouw. En nu lijkt het composteren ineens onder vuur te liggen. Het protocol op zich is duidelijk. Toch lopen telers tegen praktische vragen aan. Bijvoorbeeld over hoe bij het composteren zo snel mogelijk de gewenste temperatuur te bereiken."

Het jaar 2021 is een overgangsjaar. "Er zijn nog veel onzekerheden bij telers. Blijven de belangrijke azolen beschikbaar voor de bollenteelt? Hoe zit het met andere teelten? Kan ik blijven composteren? Een aantal vragen kunnen we als KAVB nu al beantwoorden. Dat hebben we onlangs gedaan in een webinar. Op de overige vragen hopen we dit jaar de antwoorden te vinden, door onderzoek dat we doen in samenwerking met anderen waaronder Nefyto."

Azolen belangrijk voor land- en tuinbouw

Fungiciden (schimmel bestrijdende middelen) zijn belangrijk in de land- en tuinbouw. Binnen de fungiciden vormen de middelen met azolen als actieve stof een belangrijke groep. "Deze groep middelen wordt in veel teelten toegepast", zegt Maritza van Assen, directeur van Nefyto. "Het is van groot belang dat we deze middelen kunnen behouden voor telers. Het verband tussen het resistentieprobleem in de humane geneeskunde en het landbouwkundig gebruik (en dan specifiek de bollenteelt) ligt nog niet onomstootelijk vast. Verder onderzoek is nodig. Maar de industrie neemt de zorgen serieus. Daarom hebben we volledig meegewerkt aan een protocol waarmee een zorgvuldige omgang met plantaardig restafval uit de bollenteelt kan worden bereikt."

Zoals vermeld heeft Nefyto een actieve rol gespeeld in de aanpassing van het wettelijk gebruiksvoorschrift van azolen houdende gewasbeschermingsmiddelen. Daarnaast neemt Nefyto deel aan een consortium in het kader van NWO Green III. Binnen dit consortium wordt onder meer de hier geschetste problematiek onderzocht. Uiteraard blijft Nefyto in gesprek met de (medische) wetenschap, de overheid en andere koepels over dit thema, en delen Nefyto en haar deelnemers kennis in de zoektocht naar een constructieve en effectieve aanpak van het probleem. Een projectteam van mondiale koepelorganisatie CropLife International coördineert activiteiten die bijdragen aan een veilig en duurzaam gebruik van azolen in het belang van de humane gezondheid en de voedselvoorziening.

Meer informatie vindt u in de position paper van Nefyto over Aspergillus fumigatus.

TERUG

Europese presentatie Milieu-indicator Gewasbescherming

Medio maart 2021 presenteerde het Nederlandse consortium dat werkt aan de **Milieu-indicator gewasbescherming** de stand van zaken. De presentatie was aan een geïnteresseerd breed Europees publiek, waaronder CropLife Europe en diverse toelatinghouders. Titel van de presentatie was 'Environmental Indicator Crop Protection - Towards a universal measure?'.

Met de indicator willen de initiatiefnemers op een integrale manier de effecten van de toegepaste gewasbeschermingsmiddelen beschrijven. Daarbij willen ze aansluiten bij de behoeften en wensen van de sector, markt en maatschappij. Het streven is dat de indicator internationaal (conceptueel) toepasbaar is en draagvlak heeft.

Met de indicator zal van een specifieke toepassing van een gewasbeschermingsmiddel de impact op oppervlaktewater, grondwater, vogels en zoogdieren, wormen en bestuivers en nuttige insecten worden gepresenteerd. Dat betekent dat er geen sprake zal zijn van één indicator, maar van zes indicatoren. De gebruiker kan dan zelf bepalen welk belang hij of zij aan de individuele thema's geeft.

Tijdens de presentatie is vanuit de toelatinghouders het belang benadrukt van de volgende zaken:

- Dat de indicator aansluit bij het bestaande kader voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen.
- Dat de onderliggende rekenmethodieken voor de indicator beschikbaar komen.
- Dat eventuele beleidsmatige keuzes bij deze rekenmethoden transparant zijn.
- Dat recht wordt gedaan aan de verschillen tussen gewasbeschermingsmiddelen met dezelfde werkzame stof. Dit geldt dan zowel voor producten die in Nederland zijn toegelaten als voor producten die elders een toelating hebben.

Dit jaar vinden pilots plaats met de eerste versie van de indicator. Afronding van het project is voorzien voor eind 2021.

TERUG

Al meer dan 500 perceelemissiescans ingevuld

Met de **perceelemissiescan** kunnen agrariërs eenvoudig het risico van emissie vanaf het perceel in kaart brengen. Door het invullen van diverse perceeleigenschappen krijgen de telers tips om de emissie terug te dringen. Nu, een jaar na de introductie, kan worden vastgesteld dat inmiddels ruim 500 scans zijn uitgevoerd.

Naast drift en erfemissie is emissie vanaf percelen (afspoeling) een steeds belangrijker aandachtspunt bij het verder terugdringen van de belasting van het oppervlaktewater met gewasbeschermingsmiddelen. Het veranderende klimaat, met meer hoosbuien in de zomermaanden, vergroot namelijk het risico op afspoeling.

Overigens is de kwaliteit van het oppervlaktewater de afgelopen jaren structureel verbeterd. Zo blijkt uit het **Compendium voor de Leefomgeving** dat het aantal gemeten overschrijdingen van de waterkwaliteitsnormen tussen 2013 en 2018 is afgenomen. Deze lijn zet Nefyto, samen met de andere partners van **Toolbox Water**, graag door.

TERUG